

อุตสาหกรรมเยื่อกระดาษ ราคามีแนวโน้มสูงขึ้นถึงปี 2545

ที่มา : สถาบันอุตสาหกรรมเยื่อกระดาษ (พหุฯ)

เยื่อกระดาษเป็นธุรกิจหนึ่งที่มีทิศทาง การปรับตัวดีขึ้นในช่วงปี 2542-2543 โดยราคา เยื่อกระดาษในตลาดโลกได้รับตัวสูงขึ้นอย่าง ต่อเนื่อง ตั้งแต่ไตรมาส 2 ปี 2542 คือ จาก 500 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน ในเดือนเมษายน เป็น 610 ดอลลาร์สหรัฐในเดือนธันวาคม 2542 และ 680 ดอลลาร์ในเดือนพฤษภาคม 2543 อีกทั้งมีแนวโน้มสูงขึ้น 900 ดอลลาร์ในปี 2545 ซึ่งเป็นผล จากความต้องการเยื่อกระดาษที่มีปริมาณเพิ่ม ขึ้นอย่างต่อเนื่องตามการที่ผู้ซื้อกระดาษทั่วโลก ขณะนี้ในด้านอุปทานกลับยังไม่มีการเพิ่ม ขึ้นของกำลังผลิตใหม่ๆ โดยเฉพาะในภูมิภาค เอเชีย โครงการขยายกำลังการผลิตได้ถูกระงับ หรือชะลอโครงการในช่วงเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ ตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา

วัฏจักรราคาเยื่อกระดาษประมาณ 5 ปี

โดยทั่วไปแล้ว การเปลี่ยนแปลงของราคา เยื่อกระดาษจะเป็นวัฏจักรสัมพันธ์กับอัตราการใช้กำลังการผลิต โดยมีระยะเวลาเฉลี่ยประมาณ 5 ปี/รอบ กล่าวคือ เมื่ออุปสงค์เพิ่มขึ้นแต่ อุปทานคงที่ จะทำให้มีอุปสงค์ส่วนเกิน ราคาเยื่อ กระดาษสูงขึ้น ผู้ผลิตก็จะเพิ่มการผลิตทำให้มี การใช้กำลังการผลิตเพิ่มขึ้น จนส่งผลให้เกิด อุปทานส่วนเกิน ราคาเยื่อกระดาษตกต่ำลง ผู้ ผลิตลดประมาณการผลิต อัตราการใช้กำลัง ผลิตค่อยๆ ลดลง และในที่สุดก็เกิดอุปสงค์ ส่วนเกินขึ้นอีกครั้ง โดยราคาและกำลังการผลิต ในพื้นที่ต้องพิจารณาในระดับโลก เนื่องจากเยื่อ กระดาษเป็นสินค้า Commodity ที่อิงกับปัจจัย ระดับโลกมากกว่าระดับประเทศ

ในปี 2542 อุตสาหกรรมเยื่อกระดาษไทย มีกำลังการผลิต 950 พันตัน แต่มีการผลิตจริง 890 พันตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 94 เพิ่มขึ้นจากปี 2541 ที่มีการใช้กำลังผลิตร้อยละ 84 และเป็น การผลิตเยื่อสีน้ำตาล โดยผู้ผลิตมีเพียง 6 ราย เท่านั้น และ 4 ใน 6 เป็นผู้ผลิตเยื่อเพื่อใช้ในการ ผลิตกระดาษของกระดาษหรือบริษัทในเครือ ทั้งหมด ส่วนอีก 2 ราย คือ บริษัท แอดวานซ์ อะโกร จำกัด (มหาชน) ผลิตจำหน่ายให้กับ บริษัทในเครือและส่งออกต่างประเทศ ส่วนบริษัท พิน็อค พ็อพ แอนด์ เพเพอร์ จำกัด (มหาชน) เป็นผู้ผลิตรายเดียวที่ไม่มีโรงงานกระดาษของ

ตนเอง โดยผลผลิตทั้งหมดจะจำหน่ายให้กับ ตลาดทั้งในและต่างประเทศ

ด้านความต้องการใช้เยื่อกระดาษ ในปี 2542 มี 1,080 พันตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ตามการขยาย ตัวทางเศรษฐกิจ จำแนกเป็น เยื่อสีน้ำตาล 870 พันตัน เยื่อสีขาว 210 พันตัน สำหรับปี 2543-45 ทางสมาคมอุตสาหกรรมเยื่อกระดาษไทย คาดว่า ความต้องการใช้เยื่อกระดาษในประเทศ ในปี 2543 ประมาณ 1,131 พันตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 เป็นเยื่อสีน้ำตาล 907 พันตัน เยื่อสีขาว 224 พันตัน ปี 2544 ประมาณ 1,204 พันตัน เพิ่มขึ้น 6% เป็นเยื่อสีน้ำตาล 963 พันตัน เยื่อสีขาว 241 พันตัน และปี 2545 ประมาณ 1,293 พันตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 7 เป็นเยื่อสีน้ำตาล 1,037 พันตัน เยื่อสีขาว 256 พันตัน

การขยายตัวดังกล่าวเป็นผลจากความ ต้องการของอุตสาหกรรมต่อเนื่องประเภท กระดาษพิมพ์เขียน เพิ่มขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจ และการเลือกตั้งมีการเมืองทุกระดับ รวมถึง ภาคอุตสาหกรรมการผลิตต่างๆ เริ่มฟื้นตัวขึ้น ทำให้ความต้องการเยื่อกระดาษเพื่อทำบรรจุภัณฑ์เพิ่มขึ้นด้วย

แม้ว่าราคาเยื่อกระดาษสูงขึ้น แต่...

แม้ว่าราคาเยื่อกระดาษในตลาดโลกมีแนวโน้มสูงขึ้น แต่ผู้ผลิตไทยก็สามารถขยายกำลัง การผลิตเพื่อปรับประโยชน์จากราคาในตลาดโลก มากขึ้น เนื่องจากการผลิตต่ออ่าด้อยแหล่ง วิกฤติที่แน่นอน คือ ไม้โตเร็ว โดยเฉพาะยูคา ลิปิตัส ซึ่งต้องใช้พื้นที่เพาะปลูกจำนวนมาก นอกจากนั้นการที่อุตสาหกรรมนี้มีวัฏจักรประมาณ 5 ปี การขยายกำลังการผลิตมาเร็วเกินไปในช่วงขา ขึ้น อาจไม่คุ้มค่าเมื่ออยู่ในช่วงขาลง เพราะพื้นที่ที่ ปลูกยูคาลิปิตัสไม่สามารถปลูกที่อื่นได้ ยิ่งกว่า นั้น การขยายพื้นที่ปลูกยูคาลิปิตัส ยังได้รับการ ต่อต้านประชาชนในท้องถิ่นด้วย

ดังจะเห็นได้จากกรณี บริษัท แอ็ดวานซ์ อะโกร จำกัด (มหาชน) ซึ่งมีโครงการร่วมทุนกับ รัฐบาลจีนที่โรงงานผลิตเยื่อสีน้ำตาลกำลังผลิต 700 พันตันต่อปี เพื่อใช้โรงงานกระดาษในจีน แต่ ไม่สามารถดำเนินการได้ เพราะไม่สามารถหา ที่ดินอย่างรอบ 2 แสนไร่ เพื่อปลูกยูคาลิปิตัส เนื่องจากได้รับการคัดค้านจากประชาชนในพื้นที่คือ จังหวัดเป่ียงหยาง ได้แก่ นครชานกั ปราบจิงบุรี สระแก้ว รบบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด และ ฉะเชิงเทรา

ประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ผล ตอนแทนที่เกษตรกรได้รับจากการปลูกยูคาลิปิตัส จะทำก่วางผลตอนแทนที่ได้จากการปลูกพืชอื่นเช่น มันสำปะหลัง ยกเว้นมีการปลูกในลักษณะเขตใหญ่ แต่เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเจ้าของที่ดินรายย่อย เท่านั้น

โดยทั่วไป การควบคุมปริมาณการผลิตให้ เป็นไปตามที่ต้องการ อาจทำได้โดยควบคุม ความเร็วของการเดินเครื่องจักร อัตราส่วนการ ไหลของวัตถุดิบ และระยะเวลาในการทำ ปฏิบัติการเยื่อกระดาษ แต่ทั้งนี้ผู้ประกอบการ ก็ไม่สามารถปรับการผลิตได้มากนัก เพราะ มีการทำสัญญาล่วงหน้ากับผู้ขายวัตถุดิบขึ้นไม้ แปรรูป

มาตรการ 4 ก.ค.ลดภาษีนำเข้าเยื่อกระดาษ เพื่อให้เยื่อกระดาษนำเข้าแทนเยื่อสีน้ำตาลในประเทศมากขึ้น

การที่กระทรวงการคลังได้ประกาศลด ภาษีนำเข้าเยื่อกระดาษ จากเดิมอยู่ที่ร้อยละ 10 เหลือร้อยละ 5 ตั้งแต่ไตรมาส 3 ปี 2543 จะ ทำให้ผู้ผลิตอุตสาหกรรมกระดาษ ที่ไม่มีโรงงาน เยื่อกระดาษของตนเองหันไปใช้เยื่อกระดาษนำเข้า จากต่างประเทศแทนที่เยื่อสีน้ำตาลในประเทศมากขึ้น เนื่องจากผลิตภัณฑ์กระดาษที่ผลิตจากเยื่อ ใยมีความยืดหยุ่น (เหนียว) ดีกว่าเยื่อสีน้ำตาล การนำเข้าและส่งออกยังคงเพิ่มขึ้น

เมื่ออุปทานมีจำกัด ขณะที่ความต้องการ ใช้เยื่อเพื่อผลิตกระดาษเพิ่มขึ้นตามการขยายตัว ทางเศรษฐกิจ ทำให้ต้องมีการนำเข้าเยื่อกระดาษ เพิ่มขึ้นโดยส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าเยื่อกระดาษ จากแคนาดา สหรัฐอเมริกา และนิวซีแลนด์ เนื่องจากการผลิตกระดาษต้องใช้เยื่อใยยาว ผสมกับเยื่อใยสั้นในสัดส่วน 25 ต่อ 75 แต่การ ผลิตเยื่อใยยาวต้องใช้ไม้เมืองหนาว เช่น สน สองใบ สนสามใบ เป็นต้น

โดยคาดว่าในปี 2543-45 จะมีการนำเข้า เยื่อใยยาวจำนวน 475 พันตัน 525 พันตัน และ 567 พันตัน คิดเป็นมูลค่า 8,767 ล้านบาท 9,819 ล้านบาท และ 10,799 ล้านบาท ตามลำดับ ขณะที่ การส่งออก ซึ่งทั้งหมดเป็นเยื่อใยสั้น คาดว่าจะ เพิ่มขึ้นไม่มากนัก เนื่องจากผู้ผลิตใช้กำลังผลิต เต็มที่แล้ว โดยคาดว่าจะส่งออกได้ 244 พันตัน ในปี 2543 255 พันตัน ในปี 2544 และ 270 พันตัน ในปี 2545 ตามการขยายตัวของเศรษฐกิจโลก ■